

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2026. gada 21. janvārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi personas V (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 227/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Nacionālo drošību apdraudošu darījumu ierobežošanas likuma (turpmāk – Ierobežošanas likums) 2. panta 5. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. pantam un 105. panta pirmajiem trīs teikumiem, kā arī Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 63. panta pirmajai daļai.

2. Ierobežošanas likuma 2. panta 5. punkts paredz: “Ar šo likumu tiek noteikts, ka iegūt nekustamo īpašumu vai tā daļu Latvijā ir aizliegts [...] juridiskajām personām, kurās Krievijas Federācijas vai Baltkrievijas Republikas valstspiederīgajiem tiešas vai netiešas līdzdalības veidā pieder vismaz 25 procenti no ieguldījuma vai attiecīgās juridiskās personas pamatkapitāla daļām (akcijām) vai kuru patiesie labuma guvēji ir Krievijas Federācijas vai Baltkrievijas Republikas pilsoņi”.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzēja ir komercsabiedrība, kas pilnībā pieder Krievijas Federācijas pilsoni, kura Latvijā ir saņēmusi Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Tās līdzšinēja komercdarbība ir saistīta ar nekustamo īpašumu iegādi, atjaunošanu un pārdošanu. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma liedz tai turpināt šāda veida komercdarbību, uz kuru tā paļāvās ilgtermiņā. Tādējādi apstrīdētā norma aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. panta pirmajos trīs teikumos ietvertās tiesības uz īpašumu un pārkāpj Satversmes 1. pantā ietvertos tiesiskās paļāvības aizsardzības principu. Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzēju tās kapitāldaļu piederības dēļ arī nostādot nevienlīdzīgā situācijā ar citām juridiskām personām, kuru tiesības iegūt īpašumā nekustamos īpašumus nav ierobežotas. Vienlaikus tā paredzot nepamatoti vienādu attieksmi pret juridiskām personām, kuras pieder tādiem Krievijas vai Baltkrievijas pilsoņiem, kuriem Latvijā ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss, un tādām juridiskām personām, kas pieder Krievijas vai Baltkrievijas pilsoņiem bez šādas atļaujas vai statusa. Tādēļ apstrīdētā norma neatbilstot arī Satversmes 91. pantā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam un diskriminācijas aizlieguma principam. Tāpat apstrīdētā norma neatbilstot arī LESD 63. panta pirmajai daļai, jo paredzot neattaisnojamu kapitāla brīvas aprites ierobežojumu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apstrīdētā norma ir imperatīva, skaidri formulēta, un Pieteikuma iesniedzēja atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā. Tādējādi tai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajam teikumam, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.

Apstrīdētā norma stājās spēkā 2025. gada 3. jūlijā. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 23. decembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam, 91. pantam un 105. panta pirmajiem trīs teikumiem, kā arī LESD 63. panta pirmajai daļai. Tāpat pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

6. Pieteikuma iesniedzēja lūdz noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā ietvertajai informācijai par Pieteikuma iesniedzējas nosaukumu, tās dalībnieces un amatpersonas vārdu un uzvārdu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā jautājumu par pieteikumā un tā pielikumos ietvertās informācijas pieejamības ierobežošanu izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata pieteikumu. Izlemjot šo jautājumu, Satversmes tiesas kolēģija vērtē, vai ierobežotas pieejamības noteikšana pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai aizsargās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, tostarp personas datu aizsardzību, neaizskars personas tiesības uz taisnīgu tiesu un netraucēs objektīvai tiesas procesa norisei, kā arī nepārkāps sabiedrības tiesības iegūt informāciju par konstitucionālo tiesvedību (*sal. Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmums "Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību"*).

Pieteikumā un tā pielikumos ir ietverta informācija par Pieteikuma iesniedzējas dalībnieces – fiziskās personas – vārdu, uzvārdu, ģimenes stāvokli, pilsonību, uzturēšanās pamatu Latvijā un dzīvesgājumu. Ņemot vērā komercreģistrā publiski pieejamo informāciju, arī informācija par Pieteikuma iesniedzēju ļauj identificēt Pieteikuma iesniedzējas dalībnieci un amatpersonu. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka minētā informācija bez iepazīšanās ar visu pieteikumā ietverto pamatojumu var radīt kļūdainu priekšstatu, ka Pieteikuma iesniedzēja un tās dalībniiece neatbalsta Ierobežošanas likuma mērķus un nav lojāla Latvijas valstij, kā

arī var aizskart Pieteikuma iesniedzējas dalībnieces ģimenes tiesības uz privāto dzīvi.

Pieteikumā un tā pielikumos ietvertā informācija ietilpst Pieteikuma iesniedzējas dalībnieces Satversmes 96. pantā ietverto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā. Tā kopā ar personu identificējošu informāciju ir uzskatāma par personas datiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Regula 2016/679) 4. panta 1. punkta izpratnē. Savukārt šo personas datu izpaušana ir uzskatāma par datu apstrādi Regulas 2016/679 4. panta 2. punkta izpratnē.

Konkrētajā gadījumā atbilstoši Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir uz Satversmes tiesu attiecināmi juridiski pienākumi, kas noteikti Satversmes tiesas likumā. Tomēr atbilstoši Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datiem jābūt adekvātiem, atbilstīgiem un jāietver tikai tā informācija, kas nepieciešama personas datu apstrādes nolūkā.

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzējas dalībnieci un viņas ģimeni identificējošas informācijas publiskošana varētu radīt tādu viņu pamattiesību ierobežojumu, kas būtu lielāks nekā sabiedrības ieguvums no šādas informācijas publicēšanas. Konkrētajā gadījumā Satversmes tiesai tās kompetences īstenošanai un likumā noteikto pienākumu veikšanai šīs informācijas publicēšana nav nepieciešama.

Tādēļ pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos norādītajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, tās dalībnieces, amatpersonas un viņu ģimenes locekļu identitāti ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu “Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību” Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Nacionālo drošību apdraudošu darījumu ierobežošanas likuma 2. panta 5. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. pantam, 105. panta pirmajiem trīs teikumiem un Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta pirmajai daļai” pēc personas V pieteikuma (pieteikums Nr. 227/2025).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2026. gada 23. martam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, tās dalībnieci, amatpersonu un viņu ģimenes locekļu identitāti.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina